

Kring Andragologie

UITNODIGING

VERDUURZAMING KRING-GESPREKSAVOND

Voor gedreven denkers in de academische wereld en

in de praktijk van verduurzaming en transitie

donderdagavond 6 oktober 18.00-22.00 uur inclusief maaltijd

Ru Paré Community – Osdorp Amsterdam

Aanleiding

‘We hebben 30 jaar gewacht om dingen aan te pakken met visie (zoals meer boeren en minder dieren). Alles is al uitgedacht. Nu moeten we alleen nog veranderen om de leefbaarheid te houden voor volgende generaties.’ Marjan Minnesma (directeur Urgenda) maakte het eind juni op Radio 4 in het programma Panorama Zondag¹ niet mooier dan het is.

Medio augustus schrijven 36 wetenschappers in een open brief in Trouw²: “We weten ‘meer dan genoeg’ om de stikstofcrisis nu serieus te gaan aanpakken. Onder druk van onder meer boerenprotesten wordt de wetenschappelijke basis onder het kabinetsplan voor de stikstofreductie keer op keer ter discussie gesteld, maar dat is nergens voor nodig. Er is grote wetenschappelijke consensus.” Ze pleiten ervoor om ‘eindelijk door te pakken’ met de aanpak van stikstofuitstoot. Dat deden ze nota bene drie dagen nadat het CDA bekend maakte dat 2030 niet heilig is om de stikstofdoelen van het kabinet te halen.

Klimaatcrisis, CO₂-crisis, stikstofcrisis, energiecrisis, wooncrisis, circulaire economie en duurzaamheid zijn complexe maatschappelijke problemen die zich opstapelen en ons leven inmiddels dagelijks in hun greep houden. Waar politiek, bedrijfssectoren, belangengroepen, ondernemers en burgers verstrikt raken met elkaar in de opeenstapeling van crises, beleid en maatregelen, geldt dat op de keper beschouwd ook voor onderzoekers, wetenschappers en (praktijk-)denkers die zich intensief bezighouden met de afzonderlijke crises en de daaraan gekoppelde duurzaamheids- en transitie-opgaven.

Waar lopen we tegenaan?

Vlak voor de zomer gooit Aldo van Duivenboden van Hogeschool Saxion de knuppel in het academisch hoenderhok: “Er is verandering nodig en het onderwijs moet daarin het voortouw nemen; doorgaan op de huidige weg is geen optie” betoogt hij in ScienceGuide.³

Hoog tijd voor een vrije gedachteswisseling over de praktijk en de veranderkracht van ons duurzaamheidswerk. Over waar je tegenaan loopt, hoe je daar over denkt, en wat daaruit mogelijk valt te leren. Het werkt kennelijk niet (meer) om alleen te vertellen hoe het moet aan betrokkenen en het

¹ 26 juni 2022, NPO Radio 4 Panorama Zondag <https://www.nporadio4.nl/podcasts/panorama-zondag>

² Trouw editie 22 augustus 2022

³ Opiniestuk ScienceGuide (Aldo van Duivenboden, 21 juni 2022; Saxion Innovation Hub) <https://www.scienceguide.nl/2022/06/onderwijs-moet-het-voortouw-nemen-in-transitie-naar-duurzame-wereld/>

publiek. En alleen over de succesverhalen van ons werk in onderzoek en praktijk te vertellen, hoe vervelend het ook is om te vertellen wat er fout gaat. Juist ook van fouten kun je leren, waarmee anderen geholpen zijn door er niet zelf mee te worden geconfronteerd. Deze opeenstapeling van crises en soort van impasse tussen enerzijds een deel van de burgers die zelf (willen) veranderen en roepen om verandering en anderzijds een samenleving als geheel die nauwelijks lijkt te willen veranderen. Waarbij de politiek – als afspiegeling van een verdeelde Nederlandse bevolking - niet tot (systemische) doorbraken in staat lijkt te zijn, vragen om een openharige reflectie. Als het even kan over en door de disciplines heen.

Veranderwegen van verduurzamen?

Deze vraagstelling past bij uitstek bij een interventiewetenschap als de andragologie. Zij benadert veranderkundige kennisontwikkeling principieel multidisciplinair en vanuit de praktijk. Op haar symposium 'Veranderwegen naar een leefbare aarde: een waarde geladen zoektocht?' van 4 november jl. gaf zij het podium aan de beleidspraktijk, wetenschap, hoger onderwijs en een burgerinitiatief.⁴ Vertrekpunt was het opiniërend wetenschappelijk essay 'Naar een leefbare aarde' (2021) geschreven door wetenschapper Gerard Donkers als bijdrage vanuit de sociale veranderkunde.⁵ In bijgevoegd paper vindt u de kernpunten hiervan samengevat.⁶

Inmiddels is de urgentie van de verandervraag alom manifest geworden. In de praktijk van de samenleving is zij op alle gebieden – duurzaam of niet duurzaam – centraal komen te staan en urgent geworden. Zowel op het niveau van functionele implementatie en gebiedsgebonden realisatie, als op het niveau van sectorale en regionale afstemming, als op het niveau van overheidsbeleid en politiek. Kortom wat is de kunst van het veranderen?

Een reflectief en vrij gesprek op 6 oktober a.s.

Als een soort van vervolg wil de Kring nu ruimte bieden aan andere gedreven denkers in de academische wereld én transitiepraktijken over veranderen en verduurzamen. Met als inzet om naar elkaars reflecties te luisteren over waar het stukt en waarom het stukt. Om vanuit onze verschillende praktijken en perspectieven stil te staan bij die vragen en vrij hierover van gedachten te wisselen. Voordat we het verder kunnen hebben over mogelijke oplossingsrichtingen. Een gelegenheid om elkaar informeel te ontmoeten, kennis te nemen van een diversiteit aan denklijnen die mensen volgen en om elkaar te inspireren met eigen inzichten in onderzoek, advisering en transitiepraktijken. Een bijeenkomst met een open agenda en met aandacht voor elkaars verhaal. Een multidisciplinaire benadering dus. Van oudsher de kern van de andragologie, waar het draait om de kunst van het veranderen. En anno 2022 de reden voor doorontwikkeling van de Kring tot kennisplatform i.o.⁷ Zij zal het gesprek modereren en zorgen voor een geannoteerde verslaglegging. Als bron die deelnemers verder zelf kunnen gebruiken bij hun eigen veranderwegen.

Deelname, locatie, kosten en aanmelden

De KRING-gespreksavond staat open voor alle betrokken academische denkers in de academische wereld én verduurzamings-/ transitiepraktijk. Uitnodigingen worden verstuurd aan personen die zich als zodanig hebben gemanifesteerd. U bent vrij om deze uitnodiging door te sturen aan mensen waarvan u denkt dat zij mogelijk in deze gespreksavond geïnteresseerd zijn.

De bijeenkomst wordt gehouden op donderdagavond 6 oktober in Ru Paré Community (Chris Lebeaustraart 4, 1062 DC Amsterdam-Osdorp). De deelnamekosten zijn € 50,- inclusief eenvoudige maaltijd voor de mensen die mee willen eten. U kunt zich aanmelden door een mailtje te sturen naar ons secretariaat andragologie@uva.nl. Graag met aangeven of u graag mee wilt eten.

---

⁴ Symposium 'Veranderwegen naar een leefbare aarde: een waarde geladen zoektocht?' op 4 november 2021 in Theater Perdu Amsterdam <https://www.andragologie.org/projecten/verduurzamen/>

⁵ In eerste instantie als werkdocument geschreven voor het door de Kring georganiseerde symposium over verduurzamen op 28 november 2019 te Amsterdam <https://www.andragologie.org/projecten/verduurzamen/>

⁶ Zie bijlage Bijdrage sociale veranderkunde gesprek over verduurzamen d.d. 13 september 2022

⁷ Zie beleidsvisie 2022-2027 <https://www.andragologie.org/>